

Sadzonka lub owoc jako pamiątka z wakacji? A co na to przepisy UE?

Kategoria: Styl życia

Opublikowano: czwartek, 03, lipiec 2025 10:03

Alicja Cisowska

Odsłony: 1256

Dalekie podróże często kuszą nas egzotycznymi roślinami, które aż proszą się, by zabrać je na pamiątkę. Niestety, wraz z orientalnymi kwiatami, owocami czy sadzonkami łatwo przewieźć w walizce nieproszonych „pasażerów na gapę” – szkodniki i choroby groźne dla europejskiej przyrody. O tym, jak bezpiecznie transportować rośliny spoza UE, informuje unijna kampania #PlantHealth4Life.

Szkodniki roślin odpowiadają za ok. 40 % zniszczeń w globalnych uprawach żywności

To nie przesada – to fakt. Każdego roku straty w światowym handlu rolnym wynikające z działania takich szkodników sięgają aż 220 miliardów dolarów.

Dlaczego tak się dzieje? Główną przyczyną są rosnący handel międzynarodowy i intensywny ruch turystyczny. To właśnie przez nie szkodliwe dla europejskich roślin organizmy przedostają się do zupełnie nowych środowisk i rujną lokalne uprawy. Osłabia to jakość i wielkość plonów, a w efekcie powoduje straty gospodarcze i zagraża bezpieczeństwu żywnościowemu Europy.

Specjaliści z Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności ostrzegają: nie warto przywozić z wakacji roślin ani innych pamiątek roślinnych pochodzących spoza UE – ich przewóz podlega ścisłym przepisom i może stanowić zagrożenie dla lokalnego ekosystemu.

Zanim spakujesz pamiątkę z wakacji – co warto wiedzieć o roślinach spoza UE?

Przede wszystkim: że każda roślina lub produkt roślinny przywożony spoza UE musi posiadać świadectwo fitosanitarne. Jest ono wydawane przez krajową organizację ochrony roślin państwa, z którego pochodzi przesyłka.

Przepisy fitosanitarne obowiązują każdego. Niezależnie od tego, czy przewozimy pojedynczą sadzonkę na własny użytek czy wiele sztuk nasion w celach handlowych. Prawo nie przewiduje żadnych odstępstw dla importu prywatnego.

W przypadku przesyłki brak wymaganych dokumentów lub niedopełnienie formalności może skończyć się zatrzymaniem towaru na granicy, odesłaniem go do miejsca pochodzenia lub zniszczeniem. Warto mieć świadomość, że wówczas to my pokrywamy koszt takiej procedury.

Przewożenie komercyjne lub do własnego użytku – różnice w przepisach

Jeśli chcemy przywieźć zagraniczną roślinę do celów prywatnych, musimy założyć konto w systemie TRACES NT jako podmiot europejski inny niż zarejestrowany operator (skrót EUPO). Założenie takiego konta jest bezpłatne.

W przypadku importu komercyjnego procedura wygląda nieco inaczej. Przepisy wymagają wcześniejszego zgłoszenia w urzędowym rejestrze podmiotów profesjonalnych. Prowadzi go lokalny Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Dodatkowo, podczas zakładania konta w systemie TRACES NT, należy zarejestrować się jako Europejski Rejestrowany Podmiot Profesjonalny (EURPO). Aktywacja takiego konta musi zostać potwierdzona przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, u którego wcześniej dokonywaliśmy rejestracji.

Jak zgłosić roślinę do kontroli granicznej?

Każdy transport roślin przeznaczonych do sadzenia, a także niektórych warzyw i owoców (cytrusów, papryki, bakłażanów czy warzyw korzeniowych) musi zostać zgłoszony do granicznej kontroli fitosanitarnej. Przepisy obowiązują niezależnie od liczby sztuk czy celu importu rośliny na teren UE.

Jak dokonać takiego zgłoszenia? Tu znów niezbędny jest system TRACES NT. Aby zgłosić przewóz roślin do kontroli fitosanitarnej, należy wypełnić część pierwszą dokumentu CHED-PP.

Osobą odpowiedzialną za przesyłkę możemy być my sami lub osoba przez nas wyznaczona (np. agent celny). Kontrola fitosanitarna jest odpłatna, a jej koszt zależy od rodzaju i ilości przywożonych roślin czy produktów roślinnych. Cały proces odbywa się w wyznaczonym do tego celu Punkcie Kontroli Granicznej.

Szczegółowe informacje na temat obsługi systemu TRACES NT są dostępne na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakładkach: Co robimy → Eksport i Import → TRACES.

Jeśli Służba Celno-Skarbowa wykryje próbę nielegalnego przewozu roślin w bagażu osobistym, musimy liczyć się nie tylko ze skonfiskowaniem naszej pamiątki, ale nawet karą finansową.

„Spoza UE” oznacza nie tylko egzotyczne kraje

Autorzy kampanii przypominają, że wspomniane przepisy dotyczą przewożenia roślin ze wszystkich państw spoza UE – niekoniecznie tych dalekich i egzotycznych. Rejestracji w systemie TRACES NT oraz kontroli fitosanitarnej podlegają także rośliny importowane z Islandii czy Wielkiej Brytanii.

Zanim zdecydujemy się na przywóz nietypowej sadzonki, nieznanych nasion czy oryginalnej rośliny doniczkowej, zastanówmy się, czy warto. Każda taka roślina może stworzyć zagrożenie dla upraw w naszym ogrodzie lub domu. Z pewnością szkoda byłoby poświęcić długie lata pracy dla jednego orientального okazu.

Każdy z nas ma wpływ na zdrowie lokalnej roślinności

„Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie” – głosi oficjalne hasło kampanii #PlantHealth4Life. W końcu zdrowe rośliny to podstawa produkcji zdrowej żywności. Każdy z nas może dołożyć do tego małą cegiełkę.

Tą cegiełką jest wiedza na temat tego, jak szkodniki i choroby roślin wpływają na bezpieczeństwo żywnościowe, gospodarkę, a w konsekwencji – całe środowisko naturalne. Dzięki kampanii możemy dowiedzieć się więcej, jak dbać o kondycję roślin i chronić swoją społeczność oraz bezpieczeństwo następnych pokoleń.

Źródło: IP